

Vlaamse overheid
Audit Vlaanderen
Havenlaan 88 – bus 20
1000 Brussel

VERSLAG

VERGADERING AUDITCOMITE VAN DE VLAAMSE ADMINISTRATIE
VAN 10 FEBRUARI 2022 – Via Teams

Namen deel:

Iwona Muchin (IM)
Johan Christiaens (JC)
Miet Vandersteegen (MV)
Martin Ruebens (MR)
Myriam Parys (MP)
Lieze Moeyersons (LM)
Gunter Schryvers – Audit Vlaanderen (AV)
Wim De Naeyer - Audit Vlaanderen (AV)
Jo Fransen - Audit Vlaanderen (AV)
Patricia Van de Capelle – Audit Vlaanderen (AV) (voor punt 3.2)
Lien Boutsen - Audit Vlaanderen (AV) (voor punten 2.4 en 3.3)
Mark Vandersmissen - Audit Vlaanderen (AV)
Voorzitter: Jean-Pierre Garitte, voorzitter auditcomité Vlaamse Administratie (JPG)
Secretaris: Joris Scheers, Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken (verslag)

0 EXECUTIVE SESSIE LEDEN

De vergadering vergadert zonder Audit Vlaanderen.

1 PUNTEN TER BESLISSING

1.1 Goedkeuring notulen van de vergadering van 16 december 2021 – AUV/22/10.02/DOC.010

De notulen worden goedgekeurd

1.2 Actieve openbaarheid van auditrapporten – AUV/22/10.02/DOC.001

1.2.1 Uittreksel verslag voorzitterscollege van 16 december 2021 – AUV/22/10.02/DOC.002

AV leidt het topic in en verwijst naar eerdere besprekingen. AV geeft aan dat het voorzitterscollege het standpunt ter zake volledig deelt.

Het auditcomité gaat akkoord:

- met het voorstel van de 'semi-actieve openbaarheid' van de auditrapporten binnen de Vlaamse administratie
- dat de nodige tijd voorzien wordt om de ideeën inzake het versterken van de transparantie verder te onderzoeken en te integreren in het project communicatie en belanghebbendenmanagement van het ondernemingsplan 2022
- om deze beslissing te communiceren op het auditcomité van de lokale besturen op 10 februari 2022
- dat over de stand van zaken van het project om de 6 maanden wordt gerapporteerd

AV zal in eerste instantie onderzoeken op welke wijze via o.a. de website en het jaarverslag meer transparantie over de werking, dienstverlening en het beleid van AV kan verstrekt worden

JC stelt voor om ook de gebruikers te bevragen: wie zijn ze, waar worden problemen gesignaleerd en welke, ook de mate hoe en waarin iets getoond wordt is belangrijk. Een student heeft AV gecontacteerd voor een onderzoek over de gebruikerservaring en een overleg werd ingepland.

1.3 Auditplanning 2022 – AUV/22/10.02/DOC.003

AV geeft de wijzigingen tav het vorige rapport aan: de auditcapaciteit is iets gedaald, waardoor ook de capaciteit binnen de opdrachten wijzigt. De link tussen de onderwerpen en de focusdomeinen werd verduidelijkt waar mogelijk, met vermelding van de achterliggende risico's. De scope van de systeemaudit rond handhaving werd aangepast op vraag van het managementcomité van het beleidsdomein omgeving.

Voor de procesaudit bij AGODI werd het onderwerp, in overleg, vastgelegd op HR-talent en competentie management.

Er moet nog afgestemd worden met de planning van het Rekenhof. Met de Inspectie van Financiën werden afspraken gemaakt rond subsidiestromen en wordt er samenwerking beoogd.

JPG vraagt welke criteria gehanteerd worden bij het overleg met de respectievelijke leidend ambtenaren. AV antwoordt dat het voorstel altijd vanuit AV zelf komt. Een aantal potentiële onderwerpen, voortvloeiend uit de risicoanalyse, worden op tafel gelegd. In onderling overleg wordt dan een concrete keuze gemaakt JC vraagt of er ook aandacht wordt besteed aan de zorginspectie ouderenzorg. AV geeft aan dat ouderenzorg niet in de planning zit, maar dat wel ingezet wordt op kinderopvang

De vergadering keurt de planning goed.

2 PUNTEN TER BESPREKING

2.1 Stand van zaken forensische aangelegenheden – AUV/22/10.02/DOC.004

AV licht de meegestuurd excel toe.

Binnen de Vlaamse administratie zijn de forensische audits onder controle.

JPG vraagt of de 25 % forensische audits t.a.v. de totale beschikbare auditcapaciteit overeenstemt met de werkelijkheid. AV geeft aan dat dit niet altijd precies te beoordelen is, maar grosso modo wel klopt voor het volledige werkterrein.

2.2 Evolutie meldingen/klachten en forensische onderzoeken Vlaamse administratie – AUV/22/10.02/DOC.005

Het aantal meldingen over het hele werkkterrein bleef stijgen in 2021 (stijging met 40% t.a.v. 2020). Ook in 2020 was het aantal meldingen reeds gestegen. Voor de Vlaamse administratie was er in 2021 wel een status quo t.a.v. 2020.

AV houdt overzicht van de meldingen en probeert deze stijging duurzaam te beheren. Het blijft een kritisch aandachtspunt. Ongeveer 20 % van de meldingen komt van burgers en ongeveer een kwart van personeelsleden.

Ook wordt aangegeven welke meldingen niet door AV, maar wel door andere entiteiten werden opgenomen (bv. decentrale auditors).

Iets meer dan de helft van de meldingen door een leidend ambtenaar geven aanleiding tot de opstart van een forensische audit. Bij politici ligt dit op 75 %. Bij anonieme meldingen is dit slechts 20 %. Bij burgers ligt dit op slechts 7 %.

De evolutie van het aantal forensische audits de voorbije 20 jaar, geeft geen opmerkelijke fluctuaties voor de Vlaamse administratie. De kloof tussen het aantal meldingen en opgestarte forensische audits blijft over het algemeen groeiend. Ongeveer één vierde van het aantal meldingen, leidt tot de opstart van een forensische audit. In 2016 was dit gemiddeld een derde. Het strafrechtelijke gevolg dat wordt gegeven aan forensische audits wordt ook opgevolgd door AV.

JPG vraagt of bepaalde strafrechtelijke resultaten niet frustrerend zijn voor de medewerkers. AV geeft aan dat dit eerder meevalt. Er is nl. een duidelijk verschil tussen seponering en onschuld. Als er een seponering volgt in het kader van een forensische audit, heeft dit vaak te maken met prioriteitenstelling bij het Openbaar Ministerie. Audit Vlaanderen bezorgt alle forensische auditrapporten die indicaties bevatten van strafrechtelijke inbreuken sowieso aan het parket. Wanneer er vooral zware integriteitsinbreuken zijn, met relatief kleinere strafrechtelijke inbreuken, kunnen de auditoren een seponering wel begrijpen. In dergelijke gevallen is een doortastende houding van de geauditeerde entiteit uiteraard uiterst belangrijk, vanuit sensibilisering en voorbeeldfunctie op het vlak van integriteit. De ernstige strafrechtelijke inbreuken met duidelijke bewijzen van frauduleuze handelingen resulteren uiteraard wel degelijk in een vervolging en veroordeling.

MR stelt een grote discrepantie tussen meldingen van burgers en de feitelijke opstart van een audit vast. Hij vraagt of het toepassen van een filter, bv. het eerst behandelen van de klacht door de klachtenbehandelaar van de entiteit en dan pas een onderzoek starten door AV, een mogelijkheid zou zijn.

AV zegt dat de burger in dergelijke gevallen in het kader van het klachtenmanagement verwezen wordt naar het betrokken bestuur en mogelijk in tweede lijn naar de Vlaamse Ombudsdienst (volgens bestuursdecreet). AV geeft aan dat enkel bij indicaties van onregelmatigheden/fraude, er verder forensisch gevolg wordt gegeven.

LM vraagt of de Europese klokkenluidersregeling niet nog meer meldingen zal genereren en hoe dat kan gebolwerkt worden? AV geeft aan dat AV geen intern meldkanaal zal zijn voor lokale besturen, maar enkel extern meldkanaal. Voor de lokale besturen maakt dit voor AV niet echt een verschil m.b.t. de huidige situatie. Dit geldt evenwel niet voor de Vlaamse administratie. Hier wordt AV intern meldkanaal, wat hoogstwaarschijnlijk een significante impact zal hebben op het toekomstig aantal meldingen. De VR hechtte op 17.12.2021 haar principiële goedkeuring aan een aanpassing van het bestuursdecreet en momenteel is de juridische procedure nog lopende. AV geeft aan dat een nieuwe bijkomende stijging van het aantal meldingen echt wel tot een heel problematische situatie zal leiden in het licht van het huidige aantal forensische auditoren. Het mogelijk uitbesteden van het aantal meldingen is niet onmiddellijk een optie, gelet op de beperkte kennis die externe (onervaren) auditoren hebben over de specifieke procedures, structuren en

regelgeving die van toepassing zijn binnen de Vlaamse administratie en lokale besturen. Precies deze kennis is vaak cruciaal om een correcte inschatting te kunnen maken bij het voorwerp van een melding die AV ontvangt. MP stelt bezorgd de explosie aan meldingen vast en de impact die dat kan hebben op de workload.

AV schetst de situatie. Wat de lokale besturen betreft, wijst AV bv. naar de discrepantie in het personeelsbestand tussen ABB en AV. MP vraagt of de problematiek van de steeds maar groter wordende workload in het overleg met de kern besproken werd. Dit wordt bevestigd en er werd een voorstel geformuleerd om aan substitutie te doen, waarbij er uitbestedingskredieten zouden worden overgeheveld naar personeelskredieten om AV in staat te stellen bijkomende auditoren aan te werven. Dit voorstel werd on hold gezet, in afwachting van het resultaat van het onderzoek dat door het Rekenhof zal worden uitgevoerd naar de impact van de koppenbesparing op de dienstverlening van de overheid. Timing Rekenhof is niet bekend, alleszins langer dan drie maanden.

AV geeft aan dat er een algemene onderbestaffing is, wat tot wachtlijsten leidt voor het uitvoeren van vooronderzoeken naar aanleiding van ontvangen meldingen. Nog meer mensen op forensische audit zetten is niet mogelijk omdat de kernopdrachten dan in gevaar komen. Van de vooropgezette 25 % verdeling van capaciteit voor forensische wordt niet afgestapt.

JC stelt voor om meer aandacht te besteden aan de communicatie van de instroom en procesflow van de behandeling in algemene zin, zodat de standaard werkwijze helder is voor de melders, gerelateerd aan de bestaffing en de sterk stijgende instroom. Op die manier kan de aanvrager een beter inzicht krijgen in de behandeling van zijn vraag.

AV neemt dit op om dit duidelijker te maken voor de aanvrager, ook qua communicatie. Er dient vermeden te worden dat onduidelijkheden tot frustratie en ook klachten leiden, met nog meer werklast tot gevolg.

LM vindt dat van de externe auditoren een kwaliteitsvollere inbreng mag worden verwacht. AV geeft ook aan dat het inzetten van externe auditoren zelf ook veel bijkomende werklast met zich mee brengt qua begeleiding van auditoren, die vaak geen ervaring hebben met de overheidscontext.

AV wijst in het kader van de Europese klokkenluidersregeling ook op het risico dat Europa sancties kan opleggen als meldingen niet worden afgehandeld binnen de door Europa opgelegde termijnen. Dit zou uiteraard nefast zijn voor het imago van Vlaanderen.

MV geeft aan dat de kaasschaafmethode met zich meebrengt dat koppenbesparing voor AV negatieve gevolgen heeft. Ze roept op om dit op de relevante fora (o.m. voorzitterscollege, bevoegde minister, ...) blijvend aan te kaarten. Ze geeft aan dat AV binnen de VO als een aparte entiteit dient beschouwd te worden omwille van hun onafhankelijke positie. JPG geeft aan dat op termijn ook de onafhankelijkheid van AV in het gedrang kan komen. De suggestie wordt gedaan om ter zake ook als auditcomité een formele reactie voor te bereiden.

IW vraagt of het mogelijk is om een meer doorgedreven voorsortering van de ontvangen meldingen door te voeren. AV geeft aan dat dit binnen de huidige procedures al wel degelijk gebeurt.

JPG vraagt hoeveel tijd er in het vooronderzoek kruipt. AV geeft aan dat dit sterk afhankelijk is van geval tot geval.

De vergadering uit een grote bezorgdheid over de systematische onderbestaffing van AV en de stijgende werklast die niet alleen vandaag kan vastgesteld worden, maar ook in de toekomst nog zal stijgen met de implementatie van de Europese klokkenluidersregeling. JPG uit tot slot ook namens het auditcomité zijn bekommernis voor het persoonlijk welbevinden van de auditoren.

2.3 Beleidsgerichte rapporten 2021: evolutie maturiteit risicomangement en aanbevelingen – AUV/22/10.02/DOC.006

AV leidt in op basis van de meegestuurde documenten. De maturiteit qua risicomangement stijgt, zij het langzaam. De maturiteit van identificatie van risico's is hoger dan de maturiteit van het beheer van risico's.

De belangrijkste aandachtspunten zijn de volgende:

- Gebrek aan risicoleiderschap waarbij op doelgerichte manier wordt omgegaan met onzekerheden of opportuniteiten
- Er wordt nog te weinig rekening gehouden met de steeds veranderende omgeving in het strategische risicomangement; te statisch en te weinig dynamisch risicomangement
- Kennis en expertise van betrokkenen is vaak beperkt
- Entiteiten focussen te weinig op de opmaak en implementatie van actieplannen i.f.v. een duidelijke risicostrategie en –appetijt

In de powerpoint wordt een overzicht gepresenteerd per beleidsdomein. Telkens worden knipperlichten aangeduid die bijzondere aandacht behoeven.

De conclusie op het vlak van de realisatie van aanbevelingen is positief, ook bij de diverse types van auditopdrachten.

De thema-audits geven globaal een iets minder positief resultaat, ook al zijn de effecten van de thema-audits vaak ook wat op langere termijn zichtbaar.

LM suggereert om een vorm van ambitieniveau per agentschap te laten formuleren. Dit is belangrijk om meer bewustzijn te creëren bij de leidend ambtenaren. AV geeft aan dat een generieke aanpak niet aangewezen is, maar dat een aanpak per entiteit wel werkt.

AV geeft aan dat deze analyse een belangrijk instrument is qua overzichtsbeeld voor de ganse Vlaamse administratie. Het biedt allerlei kapstukken om in overleg te gaan met alle betrokken actoren en input geeft voor de evaluatie van topambtenaren. Via de beleidsgerichte rapporten worden aanbevelingen opgevolgd en de globale auditwerking gemonitord.

JPG vraagt of de entiteiten met het beleidsgericht rapport en de maturiteitsinschattingen ten volle vertrouwd zijn.

Het instrument is in voege sinds 2016 en gekend bij de Vlaamse administratie. Het wordt in het algemeen geaccepteerd en toegepast. De maturiteit wordt soms betwist. Indien men na bespreking en toelichting niet akkoord gaat, kan een entiteit steeds haar bemerkingen formuleren in de managementreactie die integraal wordt opgenomen in het beleidsgericht rapport.

MR stelt voor om meer dialoog over de beleidsgerichte rapporten tussen de collega's leidend ambtenaren te bevorderen. Zo zouden bv. 'best cases' en ervaringen gedeeld worden, eerder dan dat het een vorm van individuele 'schoonheidscompetitie' wordt. Dit is geen kerntaak van AV zelf, maar zou opgenomen kunnen worden.

AV geeft aan dat er doorverwezen wordt naar andere entiteiten die als voorbeeld kunnen dienen. Interne controle en risicomangement dienen verder opgepakt te worden door AgO.

JPG vraagt of het zin heeft om selectief die agentschappen die niet evolueren uit te nodigen op het auditcomité. Dit kan bekeken worden, rekening houdend met de agenda van het auditcomité.

Het auditcomité feliciteert AV met dit rapport en deze aanpak.

2.4 Toelichting systeem-audit milieuhygiëne – AUV/22/10.02/DOC.007

AV licht de stand van zaken van de systeem-audit milieuhygiëne toe aan de hand van een presentatie. Hierbij wordt ingegaan op:

- (1) De situering en reikwijdte van de opdracht. De audit werd opgestart op vraag van het managementcomité van het beleidsdomein Omgeving. Gelet op de omvang en complexiteit van deze opdracht en de timing opteerde AV ervoor, in overleg met het managementcomité, de reikwijdte van de opdracht in 1ste instantie te beperken tot het handhavingssysteem van de entiteiten van het beleidsdomein Omgeving (Departement, VLM, OVAM, VMM) met de focus op handhaving inzake milieuhygiëne bij klasse 1 bedrijven. Betrokken entiteiten en diensten buiten het Gewestelijke bestuursniveau en het beleidsdomein Omgeving vallen dus buiten de scope van deze opdracht. Aangezien provincies doorgaans de vergunningverlenende overheid voor Klasse 1- bedrijven zijn en zij een rol als toezichthouder vervullen, opteerde AV evenwel met de provincies al gesprekken te voeren om de analyse te verrijken.
- (2) De eerste voorlopige resultaten m.b.t. de identificatie van het handhavingssysteem inzake milieuhygiëne
- (3) De zeven onderzoeksvragen die het voorwerp uitmaken van deze audit en waarop AV een antwoord zal trachten te geven. De focus bij deze onderzoeksvragen ligt voornamelijk op het systeem en de interacties, niet op een evaluatie van de individuele entiteiten. Data- en informatie-uitwisseling en risicoanalyse en prioriteiten staan bij deze onderzoeksvragen centraal.
- (4) De indicatieve planning
- (5) Mogelijke onderwerpen die geïdentificeerd werden en kunnen leiden tot toekomstige auditonderwerpen.

Parallel met deze audit loopt, op vraag van het beleidsdomein Omgeving ook een optimalisatie-oefening van de inspectiediensten. Deze opdracht wordt uitgevoerd door EY JC vraagt of AV ook bij de opdracht van EY kan betrokken worden. AV geeft aan dat de scope van beide analyses wat verschillend is, waarbij EY focust op het meest wenselijk geacht systeem. JC uit zijn bekommernis dat de resultaten van beide analyses mekaar kunnen bevruchten en zeker niet verloren mogen gaan. Informatie-uitwisseling is zeker aan de orde. De opdracht van EY is pas opgestart. Er wordt onderzocht of de timing beter op mekaar kan afgestemd worden. Het departement Omgeving heeft ter zake reeds initiatieven genomen.

JPG vraagt of er reeds een' overzicht van het handhavingssysteem bestond. AV geeft aan dat dit de eerste oefening ter zake is. Er wordt aan de hand van een voorbeeld van grondtransport vastgesteld, dat het systeem qua toezicht een grote complexiteit inhoudt. JPG suggereert om de problematieken steeds met voorbeelden inzichtelijk te maken

Momenteel zitten er vanuit AV drie auditoren op deze opdracht. en wordt er geen gebruik meer gemaakt van externe auditoren.

3 RAPPORTEN TER BESPREKING (OPGELEVERDE AUDITRAPPORTEN SINDS VORIGE VERGADERING)

Op vraag van leden auditcomité

/

Op vraag van Audit Vlaanderen

3.1 Forensische opdracht bij Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust (rapport auditopdracht 2103 003 van 22 oktober 2021- agendapunt van ACVA 16/12)

AV licht toe en geeft aan dat MDK erg snel gereageerd heeft en zich burgerlijke partij heeft gesteld.

3.2 Audit van het organisatiemodel bij Toerisme Vlaanderen (rapport auditopdracht 2101 018 van 26 november 2021), cf. bijlage presentatie -agendapunt van ACVA 16/12) – AUV/22/10.02/DOC.008

AV licht toe. Het gaat om een interessant rapport omdat het de eerste keer is dat AV een adviesopdracht uitvoerde, gevolgd door een auditopdracht.

Vorig jaar werd reeds gerapporteerd over de adviesopdracht. De auditopdracht wordt nu toegelicht. De volledige audit van de reorganisatie werd tijdens de zomer van 2021 uitgevoerd. Het was een kritisch rapport, maar alle aanbevelingen werden aanvaard en een actieplan werd uitgewerkt. Opvolging is voorzien in 2022.

Tijdens de exitmeeting werden de vaststellingen door AV toegelicht en erkend door het management. Een actieplan werd uitgewerkt om te remediëren. Dit najaar wordt dit verder opgevolgd.

Het samennemen van de advies- en auditopdracht werd positief beoordeeld.

De timing van beide zat goed en sloot bij mekaar aan, waardoor een toegevoegde waarde werd gecreëerd. De partnerrol werd goed opgenomen. De timing zat ook goed, aangezien de noodzaak, tot ingrijpen werd aangetoond.

Ook werd een tweede piloot adviesopdracht bij de VMM uitgevoerd, ditmaal op een proces. De aanpak van deze gecombineerde aanpak wordt verder uitgewerkt en zal tegen mei gepresenteerd worden. Bedoeling is om voor adviesopdrachten een duidelijk kader te ontwikkelen en dit op te nemen in het charter.

JPG vraagt of de combinatie adviesopdracht, gevolgd door een audit ook door Toerisme Vlaanderen positief werd onthaald. AV geeft aan dat dit zo is. Zo werden o.a. de afstemming van de audit op het verandertraject en de permanente terugkoppeling geapprecieerd.

3.3 Interbestuurlijke opdracht: evaluatie samenwerkingsverband kustwacht (rapport auditopdracht 2101 002 van 16 december 2021) – AUV/22/10.02/DOC.009

AV licht toe. Op vraag van de administrateur-generaal van MDK, co-voorzitter van de kustwacht werd een audit van de kustwacht gevraagd. De kustwacht is een samenwerkingsverband tussen de federale en de Vlaamse overheid, waarbij de bevoegdheden voor beide niveaus duidelijk zijn vastgelegd. De kustwacht is geen aparte rechtspersoon en heeft geeneigen middelen. De scope van deze audit was beperkt tot het administratief gedeelte van het samenwerkingsverband en m.n. de afstemming binnen het samenwerkingsakkoord, waarbij het beleidsorgaan, het overlegorgaan en het secretariaat centraal staan. Het operationele gedeelte van het samenwerkingsverband m.n. de kustwachtcentrale viel buiten de reikwijdte van deze opdracht

Eén overkoepelende aanbeveling om de governance te versterken werd geformuleerd, met daarbij de volgende werkpunten: de uitwerking van een missie en lange termijndoelstellingen, formuleren van managementafspraken, financiële planning en vastleggen van rollen en verantwoordelijkheden. Een actieplan werd opgesteld en wordt jaarlijks opgevolgd i.s.m. de Federale Interne Audit.

De samenwerking met de federale auditautoriteit FIA verliep prima.

JPG vraagt of er impact is van de ontbrekende governance op de operationele werking. Dit is niet onderzocht.

Andere rapporten (niet ter bespreking, tenzij gevraagd door een lid)

- 3.4** Audit Maturiteit risicomanagement bij het Departement Mobiliteit en Openbare Werken (rapport auditopdracht 2101 014) – 13/12/2021
- 3.5** Audit Maturiteit Risicomanagement bij het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken (rapport auditopdracht 2101 024) – 17/12/2021
- 3.6** Audit Maturiteit risicomanagement bij het Departement Onderwijs en Vorming (rapport auditopdracht 2101 020) – 21/12/2021
- 3.7** Audit-op-audit bij de VDAB (rapport auditopdracht 2101 027) – 17/01/2022
- 3.8** Adviesopdracht bij de Vlaamse Milieumaatschappij (rapport auditopdracht 2101 025) - 10/01/2022

4 PUNTEN TER INFORMATIE - MEDEDELINGEN

/

5 VARIA

JPG feliciteert AV met de erg kwaliteitsvolle documenten die gepresenteerd werden en de professionaliteit die aan de dag gelegd wordt.

De voorzitter herhaalt hierbij nogmaals het belang om de nodige aandacht te besteden aan het welzijn van de medewerkers.

Joris Scheers
hoofdadviseur DKBUZA

Jean-Pierre Garitte
voorzitter